

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, tel. (8 5) 265 0193, faks. (8 5) 213 9751, el. p. info@vdi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163

Kad neliktume Europos Sąjungos autsaideriais – užbėkime nelaimėms darbe už akių

Gerb. įmonės Vadove,

2018 m. sausio 16 d. Nr. SD – 37- 662

Jau turime pirmąją auką darbe – dėl smurtinių veiksmy (užpuolus peiliu) 2018 m. sausio 5 d. mirtiną traumą darbo metu patyrė UAB „Kametas“ apsaugininkas (gim. 1993 m.), dirbęs Klaipėdos „Akropolyje“ įsikūrusioje parduotuvėje „Maxima“. Įvykio metu taip pat buvo sužalotas kitas darbuotojas. Įvykius tiria policija, darbo inspektoriai. Primenu, kad darbuotojai, vykdantys pavojingus darbus, nustatyta tvarka privalo būti apmokyti ir atestuoti.

Laikotarpyje nuo 1991 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. šalies įmonėse, įstaigose ir organizacijose mirtinas traumas darbe patyrė beveik 2,3 tūkst., sunkias – beveik 4,7 tūkst., lengvas – daugiau kaip 67,5 tūkst. darbuotojų. Iš viso per 27 metus darbe buvo traumuoti beveik 76 tūkst. darbuotojų.

Skaičiuojant 100 000 darbuotojų tenkančių nelaimingų atsitikimų (toliau – NA) darbe dažnumą (Eurostato 2015 m. duomenys), Lietuvoje šis rodiklis yra 3,84, kai ES vidurkis – 1,81. Šis koeficientas aukštesnis buvo tik Rumunijoje – 5,56.

Tiesa, 1991 m. NA darbe dažnumo rodiklis mūsų šalyje buvo 11,7, o 2017 m. mūsų rodiklis, negalutiniais duomenimis, yra **2,9**.

Tikime, kad 2017 m. rezultatas – tai bendras Valstybinės darbo inspekcijos (toliau – VDI), šalies darbdavių ir darbuotojų indėlis. Stengiamės nuolatos įgyvendinti intervencines, informacines bei konsultacines priemones. Tarp jų paminėtinos: reagavimas į mirtinus įvykius darbe operatyviai siunčiant atitinkamus VDI vadovo pasirašytus laiškus el. paštu visiems tos ekonominės veiklos rūšių įmonių vadovams (2017 m. – išsiųsta 16 laiškų); pradėtas taikyti įmonių elektroninis inspektavimas; taip pat atliekamos tiesioginės darbuotojų anketinės apklausos apie darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) būklę, kurių pagrindu rengiamos prevencinės priemonės. Ypatingas dėmesys skiriamas atskiroms darbuotojų grupėms: dirbantiems pirmus metus, atliekantiems sandėliavimo ir krovos, statybinius, miško ruošos bei kitus pavojingus darbus.

Apklausa leidžia suformuoti teorines ir praktines išvadas pasiūlymams parengti. Jie reikšmingi tobulinant tiek darbo vietų inspektavimą, tiek DSS teisinio reglamentavimo efektyvumą bei draudimo nuo NA darbe sistemą.

Dėkoju visiems įmonių vadovams, kurie nuoširdžiai stengėsi įgyvendinti mano 2017 metais rašytuose laiškuose (visi jie patalpinti VDI internetinės svetainės pirmame puslapyje rubrikoje „[Nelaimėms – STOP](#)“) teiktus siūlymus, susijusius su NA darbe bei DSS pažeidimų prevencija.

Tiesa, 2017 m. mirtinų NA darbe skaičių pavyko sumažinti, tačiau padaugėjo sunkių traumų: nuo 127 iki 147 (+15,7 proc.). Tai rimtas signalas įmonių saugos ir sveikatos bei kitiems administracijos atsakingiems specialistams. Taip pat NA darbe nemažėja, kai

darbuotojai traumuojami kelių transporto priemonių. Per pastaruosius trejus metus mirtinai traumotas beveik kas šeštas darbuotojas.

Darbuotojo teisę turėti saugias ir sveikas visais su darbu susijusiais aspektais darbo sąlygas garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija (48 str.). Rūpintis darbuotojų sauga – yra vadovų užduotis. Pagal ES Tarybos direktyvos 89/391/EEB 6 straipsnį, taip pat pagal atitinkamus Lietuvos Respublikos teisės aktus darbdaviai privalo imtis priemonių, būtinų darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti. Būtinoms priemonėms – tai, be kita ko, profesinės rizikos bei DSS pažeidimų prevencija, informavimas ir mokymas, organizacinės sistemos įmonėje (DSS valdymo) sukūrimas, atitinkamų priemonių parūpinimas bei svarbiausia – tikslus teisės aktais nustatytų reikalavimų vykdymas.

Gerb. įmonės vadove,

2017 m. mirtinų NA darbe statistiniai rodikliai yra geriausi per visą atkurtos nepriklausomybės laikotarpį. Tačiau, kaip rodo daugumos ES šalių patirtis, šioje srityje dar turime daug ką nuveikti.

Norėčiau paskatinti Jus intensyviau tiesiogiai bendradarbiauti su manimi, išsakant savo nuomonę, teikiant pastabas ir pasiūlymus dėl DSS būklės gerinimo.

Siekiant išvengti panašių aplinkybių (priežasčių, pažeidimų), kurių metu 2017 ir ankstesniais metais darbe žuvo darbuotojai, siūlau:

1. Dar kartą išsamiai išanalizuoti mano siųstus laiškus ir, atsižvelgiant į atitinkamas ekonomines veiklas, darbų pobūdį, darbuotojų profesijas, kategorijas, darbo stažą (ypatingai dirbančių pirmus metus, o ypač – pirmą mėnesį) bei kitus parametrus, būdingus Jūsų vadovaujamai įmonei, supažindinti su galimais rizikos veiksniais darbo vietose įmonės darbuotojus, nurodant saugius darbo metodus. Kad instruktavimas būtų išsamesnis ir efektyvesnis, prieš tai su minėtais laiškais siūlau supažindinti darbuotojus.
Instruktavimų metu paprašykite darbuotojų pateikti nuomonę bei pasiūlymus DSS pažeidimų eliminavimui (atskirai akcentuojant pavojų vertinimą kiekvienoje darbo vietoje) bei kitų NA darbe prevencinių priemonių įgyvendinimui.
2. Norėčiau gauti Jūsų, su įmonės specialistais aptartus, pasiūlymus (pastabas) dėl draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe sistemos tobulinimo.
3. Taip pat siūlau praktikuoti įmonėje geros praktikos pavyzdžių DSS srityje įgyvendinimą. Tuo pačiu prašau tokių pavyzdžių aprašymus pateikti mums, kuriuos, savo ruožtu, mes skelbsime VDI interneto svetainėje.

Bendromis pastangomis turime siekti, kad visi be išimties darbuotojai sugrįžtų po darbo į namus sveiki ir gyvi, o saugaus darbo kultūra ir deramas dėmesys kiekvienam darbuotojui Lietuvoje taptų kasdiene praktika.

Pagarbiai

Lietuvos Respublikos vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

Jonas Gričius